

An Bhruiséil, 4 Nollaig 2023
(OR. en)

16365/23

**Comhad Idirinstitiúideach:
2023/0266(COD)**

**TRANS 573
CLIMA 623
CODEC 2390
IA 345**

TORADH NA nIMEACHTAÍ

ó:	Ardrúnaíocht na Comhairle
chuig:	na toscaireachtaí
Uimh. an doic. roimhe seo:	16145/23 + COR 1 REV 1
Uimh. an doic. ón gCoim.:	11821/23
Ábhar:	Togra le haghaidh RIALACHÁN Ó PHARLAIMINT NA hEORPA AGUS ÓN gCOMHAIRLE maidir le cuntasáíocht a dhéanamh ar astaíochtaí gás ceaptha teasa seirbhísí iompair - Cur chuige ginearálta

Gheobhaidh na toscaireachtaí, san iarscríbhinn a ghabhann leis seo, an cur chuige ginearálta ón gComhairle maidir leis an togra thuasluaite a ghlac an Chomhairle ag an 3991ú cruinniú dá cuid an 4 Nollaig 2023.

2023/0266 (COD)

Togra le haghaidh

RIALACHÁN Ó PHARLAIMINT NA hEORPA AGUS ÓN gCOMHAIRLE

maidir le cuntasáíocht a dhéanamh ar astaíochtaí gás ceaptha teasa seirbhísí iompair

(Téacs atá ábhartha maidir le LEE)

TÁ PARLAIMINT NA hEORPA AGUS COMHAIRLE AN AONTAIS EORPAIGH,

Ag féachaint don Chonradh ar Fheidhmiú an Aontais Eorpaigh, agus go háirithe Airteagal 91(1) agus Airteagal 100(2) de,

Ag féachaint don togra ón gCoimisiún Eorpach,

Tar éis dóibh an dréachtghníomh reachtach a chur chuig na parlaimintí náisiúnta,

Ag féachaint don tuairim ó Choiste Eacnamaíoch agus Sóisialta na hEorpa¹,

Ag féachaint don tuairim ó Choiste na Réigiún²,

Ag gníomhú dóibh i gcomhréir leis an ngnáthnós imeachta reachtach,

¹ [IO C , , lch.]

² [IO C , , lch.]

De bharr an mhéid seo a leanas:

- (1) Tá sé réamhriachtanach tacú le hiarrachtaí i dtreo inbhuanaitheacht agus éifeachtúlacht chóras iompair an Aontais chun conair chobhsaí i dtreo na haeráidneodrachta faoi 2050 a choinneáil ar bun, agus an tráth céanna ag tabhairt aird chuí ar an ngá atá le fás leanúnach agus iomaíochas an tionscail Eorpaigh a chaomhnú.
- (2) Úsáidtear cuntasaíocht astaíochtaí gás ceaptha teasa in earnálacha éagsúla – lena n-áirítear iompar – chun sonraí astaíochtaí gás ceaptha teasa a chainníochtú ó ghníomhaíochtaí sonracha gnó agus daoine aonair. Is uirlis chumhachtach í faisnéis níos fearr maidir le feidhmíocht seirbhísí iompair chun dreasachtaí cearta a chruthú le haghaidh úsáideoirí iompair chun roghanna níos inbhuanaithe a dhéanamh, agus chun tionchar a imirt ar chinntí gnó eagraithe agus oibreoirí iompair. Is iad sonraí iontaofa agus inchomparáide maidir le hastaíochtaí gás ceaptha teasa an ceanglas foluiteach chun na dreasachtaí sin a chruthú, agus mar sin chun athrú iompraíochta i measc tomhaltóirí agus gnóthaí araon a spreagadh, chun rannchuidiú le cuspóirí an Chomhaontaithe Ghlais don Eoraip³ le haghaidh iompair, agus le cuspóirí an Dlí Aeráide Eorpaigh. Cuireann an Rialachán seo leis an ngníomhaíocht a dhéanann an tAontas i dtreo aistriú glas in éineacht le gníomhartha nó tionscnaimh eile de chuid an Aontais, lena n-áirítear an togra le haghaidh treoir maidir le tomhaltóirí a chumhachtú faoi chuimsiú an aistrithe ghlais.
- (3) D’ainneoin spéis mhéadaithe na bpáirtithe leasmhara iompair, tá glacadh foriomlán na cuntasaíochta astaíochtaí gás ceaptha teasa le haghaidh seirbhísí iompair teoranta fós. I bhformhór na gcásanna, ní fhaigheann úsáideoirí faisnéis chruinn maidir le feidhmíocht seirbhísí iompair, agus ní ríomhann agus ní nochtann eagraithe agus oibreoirí seirbhísí iompair a n-astaíochtaí. Breathnaítear glacadh cuntasaíochta astaíochtaí gás ceaptha teasa atá íseal go díréireach i measc fiontair bheaga agus mheánmhéide (FBManna) go háirithe, arb ionann iad agus formhór mór na ngnóthaí a sholáthraíonn seirbhísí iompair ar mhargadh an Aontais.

³ Teachtaireacht ón gCoimisiún chuig Parlaimint na hEorpa, chuig an gComhairle Eorpach, chuig an gComhairle, chuig Coiste Eacnamaíoch agus Sóisialta na hEorpa agus chuig Coiste na Réigiún; An Comhaontú Glas don Eoraip; COM(2019) 640 final

- (4) In 2011 ghlac an Coimisiún Eorpach an Páipéar Bán maidir le hiompar⁴ lenar léiríodh fíis do thodhchaí chóras iompair an Aontais agus lenar sainmhíníodh clár oibre beartais chun dul i ngleic leis na dúshláin iompair amach anseo, go háirithe an gá atá le soghluaisteacht a choinneáil ar bun agus a fhorbairt agus astaíochtaí gás ceaptha teasa ó oibríochtaí iompair agus lóistíochta a laghdú go suntasach.
- (5) Tagraítear i Straitéis Chuimsitheach um an tSoghluaisteacht Inbhuanaithe agus Chliste ó Nollaig 2020⁵ do dhreasachtaí chun na roghanna iompair is inbhuanaithe a roghnú, laistigh de na modhanna agus tharstu. Áirítear leis na dreasachtaí sin creat Eorpach a chur ar bun chun tomhas comhchuibhithe a dhéanamh ar astaíochtaí gás ceaptha teasa iompair agus lóistíochta, bunaithe ar chaighdeán a aithnítear ar fud an domhain, a d'fhéadfaí a úsáid ansin chun meastachán a sholáthar do ghnóthaí agus d'úsáideoirí deiridh ar na hastaíochtaí gás ceaptha teasa de thoradh ar na roghanna a dhéanann siad, agus an t-éileamh ó úsáideoirí deiridh agus tomhaltóirí a mhéadú chun réitigh iompair agus shoghluaiseachta níos inbhuanaithe a roghnú, agus glas-snasú a sheachaint.
- (6) Is iomchuí, dá bhrí sin, rialacha comhchuibhithe a leagan síos chun cuntasáíocht a dhéanamh ar astaíochtaí gás ceaptha teasa seirbhísí iompair lasta agus paisinéara chun figiúirí inchomparáide a bhaint amach le haghaidh astaíochtaí gás ceaptha teasa seirbhísí iompair agus chun faisnéis mhíthreorach a sheachaint maidir lena bhfeidhmíocht, a eascraíonn as an bhféidearthacht roghnú idir modhanna ríomha astaíochtaí agus sonraí ionchuir éagsúla. Le rialacha den sórt sin, ba cheart cothrom na Féinne a áirithiú idir móid agus deighleoga iompair agus líonraí náisiúnta an Aontais. Ba cheart cuidiú freisin chun dreasachtaí athraithe iompraíochta a chruthú i measc gnóthaí agus custaiméirí chun astaíochtaí gás ceaptha teasa ó sheirbhísí iompair a laghdú trí ghlacadh agus úsáid sonraí inchomparáide agus iontaofa maidir le hastaíochtaí ceaptha teasa.

⁴ PÁIPÉAR BÁN dar teideal 'Treochlár um Limistéar Eorpach Iompair Aonair – I dtreo córas iompair atá iomaíoch agus tíosach ar acmhainní'; COM/2011/0144 final

⁵ Teachtaireacht ón gCoimisiún chuig Parlaimint na hEorpa, chuig an gComhairle, chuig Coiste Eacnamaíoch agus Sóisialta na hEorpa agus chuig Coiste na Réigiún; An Straitéis Chuimsitheach um an tSoghluaisteacht Inbhuanaithe agus Chliste – iompar Eorpach a chur ar an mbóthar ceart don am atá le teacht; COM(2020) 789 final

- (7) Leis an Rialachán seo, ba cheart creat tagartha a chur ar fáil le haghaidh bearta laghdaithe astaíochtaí eile a d'fhéadfadh údaráis phoiblí agus an earnáil tionsclaíochta a dhéanamh a thuilleadh, lena n-áirítear i gcás ina mbunaítear clásail trédhearcachta um ghás ceaptha teasa i gconarthaí iompair, ina soláthraítear faisnéis maidir le hastaíochtaí gás ceaptha teasa rogha taistil nó seachadta do phaisinéirí nó do chustaiméirí, nó ina socraítear critéir a bhaineann leis an aeráid le haghaidh nósanna imeachta soláthair glasa.
- (8) D'ainneoin buntáistí a eascraíonn as an trédhearcacht mhéadaithe maidir le feidhmíocht seirbhísí iompair, bheadh cur i bhfeidhm sainordaitheach an Rialacháin seo ar na heintitis uile a sholáthraíonn seirbhísí iompair ar mhargadh an Aontais díreireach agus bheadh costais agus ualach iomarcach ann dá thoradh. Dá bhrí sin, níor cheart feidhm a bheith ag an Rialachán seo ach amháin maidir le heintitis a dhéanann cinneadh nó atá faoi cheangal ag córais reachtacha nó neamh-reachtacha ábhartha eile faisnéis maidir le hastaíochtaí gás ceaptha teasa a ríomh agus a nochtadh maidir le seirbhísí iompair lasta nó paisinéara a thosaíonn nó a chríochnaíonn ar chríoch an Aontais. Dá dheasca sin, áirítear leis sin seirbhísí ag a bhfuil pointí tionscnaimh nó cinn scríbe atá lonnaithe i dtríú tír.
- (9) Níor cheart feidhm a bheith ag an Rialachán seo maidir le hidirghabhálaithe sonraí, mar shampla, iad siúd a sholáthraíonn seirbhísí digiteacha le haghaidh soghluaisteacht ilmhódach, i gcás nach ríomhann siad faisnéis maidir le hastaíochtaí gás ceaptha teasa seirbhísí iompair go díreach agus nach nochtann siad ach faisnéis maidir leis na hastaíochtaí siúd a sholáthraíonn eintiteas lena mbaineann nó duine dlíthiúil nó nádúrtha ábhartha eile. Mar sin féin, ba cheart idirghabhálaithe sonraí a bheith faoi cheangal ag na rialacha ábhartha a bhaineann le cumarsáid agus trédhearcacht na sonraí nochta maidir le hastaíochtaí gás ceaptha teasa, chun inchomparáideacht na sonraí sin ar an margadh a áirithiú.

- (10) Níor cheart feidhm a bheith ag an Rialachán seo i gcás ina ndéantar ríomh agus nochtadh astaíochtaí gás ceaptha teasa i bhfoirm chomhiomlánaithe. Áirítear leis sin cásanna ina ndíorthaítear nochtaí sainordaitheacha faisnéise a bhaineann leis an gcomhshaoil do thuirisciú inbhuanaitheachta agus bunú cuntas comhshaoil chun críoch staidrimh ó rialacha eile an Aontais, mar shampla, na cinn a shainítear faoin Treoir maidir le Tuairisciú Inbhuanaitheachta Corparáideach⁶ agus faoin Rialachán maidir le cuntais Eorpacha eacnamaíocha chomhshaoil⁷. Os a choinne sin, is féidir go rannchuideoidh faisnéis a fhaightear ar bhonn an Rialacháin seo chun tuarascálacha astaíochtaí comhdhlúite a fhorbairt a cheanglaítear faoi dhlí eile an Aontais is infheidhme, ar choinníoll go bhfuil na modheolaíochtaí a úsáidtear agus na sonraí a bhailítear sách comhoiriúnach.
- (11) Is príomhghné amháin de chreat comhchuibhithe an Aontais a leagtar amach leis an Rialachán seo é modh ceart chun astaíochtaí gás ceaptha teasa seirbhísí iompair a ríomh. Leis an modh sin, ba cheart a áirithiú go soláthraítear leis na ríomhanna astaíochtaí a dhéantar feadh slabhra iompair sonraí maidir le hastaíochtaí gás ceaptha teasa atá inchomparáide agus cruinn, trí shraith aonair céimeanna modheolaíocha a leanúint. Ba cheart riachtanais an mhargaidh iompair a chur san áireamh go leormhaith leis freisin, chun castacht gan ghá, agus ualach agus costais iomarcacha a sheachaint, agus chun go nglacfaidh páirtithe leasmhara leis.

⁶ Treoir (AE) 2022/2464 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 14 Nollaig 2022 lena leasaítear Rialachán (AE) Uimh. 537/2014, Treoir 2004/109/CE, Treoir 2006/43/CE agus Treoir 2013/34/AE, a mhéid a bhaineann le tuairisciú inbhuanaitheachta corparáideach ([IO L 322, 16.12.2022, lgh. 15–80](#))

⁷ Rialachán (AE) Uimh. 691/2011 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 6 Iúil 2011 maidir le cuntais Eorpacha eacnamaíocha chomhshaoil ([IO L 192, 22.7.2011, lch. 1–16](#))

- (12) Roghnaíodh caighdeán EN ISO 14083:2023, a d'fhoilsigh an Coiste Eorpach um Chaighdeánú⁸ i mí Aibreáin 2023, agus lena trasuitear caighdeán ISO 14083:2023, mar an mhodheolaíocht tagartha chun astaíochtaí gás ceaptha teasa seirbhísí iompair a ríomh faoin Rialachán seo. Ach a cur i bhfeidhm san Aontas a chur chun cinn, cothaítear comhoiriúnacht idirnáisiúnta na n-astaíochtaí cuntasaíochta. Éascaítear ailíniú domhanda breise ar an modheolaíocht a chuirtear i bhfeidhm. Léiríodh leis an anailís gur cruthaíodh gurb é caighdeán ISO 14083:2023 an modheolaíocht is ábhartha agus is comhréirí chun dul i ngleic le cuspóirí an Rialacháin seo. Déantar cainníochtú na n-astaíochtaí ar bhonn 'ón tobar go dtí an roth', nó ar bhonn 'ón tobar go dtí an marbhsruth' i gcás na n-earnálacha iompair mhuirí agus eitlíochta, lena n-áirítear astaíochtaí gás ceaptha teasa a eascraíonn as soláthar fuinnimh agus úsáid feithiclí le linn oibríochtaí iompair agus moil. Ba cheart don Choimisiún, i gcomhar leis an gCoiste Eorpach um Chaighdeánú agus le comhlachtaí náisiúnta um chaighdeánú de chuid na mBallstát, a ndícheall a dhéanamh rochtain ar an gcaighdeán sin a sholáthar saor in aisce nó ar ráta laghdaithe don earnáil iompair ina leagan oifigiúil barántúil chomh maith le haistriúchán i dteangacha oifigiúla an Aontais chun go mbeidh teacht acu siúd go léir atá faoi réir an Rialacháin seo ar an Rialachán.
- (13) Ba cheart a bheith cúramach gan imeacht ó roghanna modheolaíochta chaighdeán EN ISO 14083:2023, chun neamhréireachtaí a sheachaint i ríomh astaíochtaí ceaptha teasa seirbhísí iompair ar an margadh, go háirithe i gcomhthéacs na slabhraí iompair idirnáisiúnta. Mar sin féin, ó am go ham, is iomchuí measúnú a dhéanamh ar an ngá atá le coigeartú féideartha a dhéanamh ar EN ISO 14083:2023 ó pheirspictíocht bheartais an Aontais, chomh maith le leasuithe amach anseo ar an gcaighdeán sin a d'fhéadfadh an Coiste Eorpach um Chaighdeánú nó comhlacht inniúil eile a dhéanamh. I gcás ina léirítear leis na measúnuithe sin go bhfuil baol ann go bhféadfadh cuid áirithe den chaighdeán míchothromaíochtaí míchuí a chruthú agus astaíochtaí gás ceaptha teasa seirbhísí iompair i ndeighleoga sonracha an mhargaidh á ríomh nó go mbeadh neamhréireachtaí idir an caighdeán sin agus cuspóirí an Rialacháin seo nó dlí eile is infheidhme de chuid an Aontais, féadfaidh an Coimisiún iarraidh ar an gCoiste Eorpach um Chaighdeánú an caighdeán a athbhreithniú dá réir. Maidir le cur i bhfeidhm leasaithe nó comhpháirte a bhfuil riosca follasach nach dtiocfaidh siad le cuspóirí an Rialacháin seo agus le rialacha eile is infheidhme de chuid an Aontais, ba cheart iad a fhágáil as an áireamh.

⁸ <https://www.cencenelec.eu>

- (14) Chun cúrsaíocht faisnéise míchruinne ar an margadh a sheachaint, d'fhéadfaí gá a theacht chun cinn an mhodheolaíocht tagartha a shoiléiriú i leith paraiméadair agus toimhdí ábhartha a bhaineann le hastaíochtaí gás ceaptha teasa a úsáidtear chun astaíochtaí a ríomh sula soláthraítear seirbhís. Tá feidhm ag an méid céanna i leith paraiméadair theicniúla ábhartha eile a bhaineann le leithdháileadh astaíochtaí nó comhiomlánú eilimintí sonraí i gcás nach soiléirítear go sainráite úsáid na bparaiméadar sin sa mhodheolaíocht.
- (15) Is féidir cineálacha sonraí ionchuir éagsúla, lena n-áirítear sonraí príomhúla agus sonraí tánaisteacha, a úsáid chun astaíochtaí gás ceaptha teasa seirbhísí iompair a ríomh. Tagann na torthaí is iontaofa agus is cruinne ó shonraí príomhúla, agus dá bhrí sin ba cheart tosaíocht a thabhairt dóibh chun foráil a dhéanamh maidir le glacadh de réir a chéile na sonraí sin i bpróisis ríomha astaíochtaí gás ceaptha teasa. D'fhéadfadh sé nach mbeadh fáil ar shonraí príomhúla nó go mbeidís i bhfad róchostasach do pháirtithe leasmhara ar leith, FBManna go háirithe. Dá bhrí sin, ba cheart úsáid sonraí tánaisteacha a cheadú faoi choinníollacha soiléire. Mar sin féin, chun cuntas níos cruinne a thabhairt ar astaíochtaí gás ceaptha teasa, féadfaidh Ballstát foráil a dhéanamh go bhfuil úsáid sonraí príomhúla éigeantach le haghaidh oibríochtaí iompair ar a chríoch ag eintitis ar mó a líon fostaithe ná tairseach áirithe arna leagan síos sa dlí náisiúnta i gcás ina dtosaíonn agus ina gcríochnaíonn an tseirbhís iompair ar a chríoch. Ionas nach gcuirfear isteach ar sheirbhísí iompair idirnáisiúnta ná ar fhorbairt na bhfiontar beag agus meánmhéide, níor cheart don Bhallstát an ceanglas sin a chur i bhfeidhm maidir le hoibríochtaí iompair trasteorann agus oibríochtaí iompair atá ar idirthuras trína chríoch ná maidir le fiontair bheaga agus mheánmhéide mar a shainmhínítear i Moladh 2003/361/CE ón gCoimisiún.
- (16) Maidir le sonraí tánaisteacha, is féidir astaíochtaí gás ceaptha teasa seirbhíse iompair a ríomh trí luachanna réamhshocraithe nó sonraí samhaltaithe a úsáid. Mar sin féin, le húsáid luachanna réamhshocraithe agus sonraí samhaltaithe, ba cheart faisnéis chruinn agus iontaofa a sholáthar maidir le hastaíochtaí gás ceaptha teasa seirbhíse iompair ar leith agus, dá bhrí sin, ba cheart na luachanna réamhshocraithe sin a shocrú agus na sonraí samhaltaithe a fhorbairt ar bhealach neodrach agus oibiachtúil, bunaithe ar fhoinsí iontaofa agus paraiméadair leormhaithe.

- (16a) Chun an t-ualach riaracháin agus dubailt ríomhanna a laghdú, féadfaidh eintitis úsáid a bhaint as sonraí príomhúla nó tánaisteacha a chuirtear san áireamh ar an leibhéal céanna comhiomlánaithe a cheanglaítear leis an Rialachán seo agus a mheastar a bheith fíoraithe de bhun an Rialacháin seo nó atá fíoraithe ag comhlacht creidiúnaithe faoi reachtaíocht eile de chuid an Aontais atá ann cheana.
- (17) Ba cheart croí-bhunachar sonraí de chuid an Aontais de luachanna réamhshocraithe le haghaidh déine astaíochtaí gás ceaptha teasa a bhunú chun inchomparáideacht torthaí astaíochtaí gás ceaptha teasa a fhaightear agus an Rialachán seo á chur i bhfeidhm a fheabhsú. Ba cheart tábla ar leith a áireamh i gcroí-bhunachar sonraí an Aontais le haghaidh gach modha iompair agus ba cheart na sonraí réamhshocraithe loingseoireachta maidir le déine astaíochtaí gás ceaptha teasa teacht as an mbunachar sonraí ‘Thetis-MRV’ nó as an mbunachar sonraí ‘Fuel EU’. Ba cheart bunachair sonraí agus tacair sonraí ábhartha eile a oibríonn tríú páirtithe a cheadú ar an gcoinníoll go ndéantar seiceáil cáilíochta theicniúil orthu ar leibhéal an Aontais.
- (18) Agus déine astaíochtaí gás ceaptha teasa seirbhíse iompair á bunú, tá gá le fachtóirí astaíochta gás ceaptha teasa d’iompróirí fuinnimh iompair chun meastacháin ar astaíochtaí gás ceaptha teasa a dhíorthú a léiríonn an méid fuinnimh a úsáidtear i bpeirspictíocht ón tobar go dtí an roth. Dá réir sin, ba cheart bunachar sonraí lárnach de chuid an Aontais d’fhachtóirí astaíochta gás ceaptha teasa d’iompróirí fuinnimh a chur ar bun chun inchomparáideacht agus cáilíocht na sonraí ionchuir a ráthú.

- (18a) Ba cheart luachanna agus fachtóirí déine astaíochtaí gás ceaptha teasa, arna gcomhaontú ag an Aontas nó, chun leasa an Aontais, ar an leibhéal idirnáisiúnta, a áireamh i gcroí-bhunachar sonraí an Aontais de luachanna réamhshocraithe le haghaidh déine astaíochtaí gás ceaptha teasa agus i mbunachar sonraí lárnach an Aontais d'fhachtóirí réamhshocraithe astaíochtaí gás ceaptha teasa faoi seach. Mar sin féin, i bhfianaise shainiúlachtaí earnála, náisiúnta agus réigiúnacha na luachanna réamhshocraithe ar fud an Aontais, ba cheart a léiriú i gcroí-bhunachar sonraí an Aontais de luachanna réamhshocraithe le haghaidh déine astaíochtaí gás ceaptha teasa na cineálacha feithiclí agus soithí a úsáidtear de ghnáth sna Ballstáit. Ba cheart imthosca sonracha na mBallstát éagsúil a léiriú freisin sa bhunachar sonraí sin agus i mbunachar sonraí lárnach an Aontais d'fhachtóirí réamhshocraithe astaíochtaí gás ceaptha teasa.
- (19) Ba cheart do chomhlacht neodrach agus inniúil a oibríonn ar leibhéal an Aontais tabhairt faoi fhorbairt agus cothabháil bhunachair sonraí an Aontais de luachanna réamhshocraithe le haghaidh déine astaíochta gás ceaptha teasa agus d'fhachtóirí astaíochta gás ceaptha teasa, chomh maith le seiceáil cáilíochta teicniúla na mbunachar sonraí agus na dtacar sonraí seachtrach a oibríonn tríú páirtithe. I bhfianaise a sainchúraim, is í an Ghníomhaireacht Eorpach Comhshaoil is fearr chun an cúnamh teicniúil is gá a sholáthar chun an chuid seo den Rialachán a chur chun feidhme mar is ceart. I gcás inar gá, féadfaidh Ballstát ionchur breise a sholáthar don Ghníomhaireacht Eorpach Chomhshaoil.
- (20) Is féidir sonraí samhaltaithe a úsáid má tá siad bunaithe ar shamhail a bhunaítear i gcomhréir leis an modheolaíocht tagartha agus, i gcás inarb ábhartha, forálacha eile maidir le húsáid sonraí tánaisteacha agus uirlisí ríomha a leagtar amach sa Rialachán seo.

- (21) Ceanglaítear le Rialachán (AE) 2015/757⁹ agus Treoir 2003/87/CE¹⁰ astaíochtaí CO₂ ó longa agus aerárthaí, faoi seach, a bhailiú, a ríomh agus a thuairisciú ar bhonn bliantúil. Tá Rialachán (AE) 2015/757 agus Treoir 2003/87/CE comhlántach leis na forálacha a leagtar amach sa Rialachán seo, go háirithe i dtéarmaí sonraí maidir le breosla dóite a tháirgeadh mar ionchur chun astaíochtaí seirbhísí iompair a chainníochtú, de réir an achair a thaistealaítear nó de réir an lastais a iompraítear. D'fhéadfadh sonraí ionchuir chun astaíochtaí gás ceaptha teasa seirbhísí iompair a ghiniúint a bheith de thionscnamh chur chun feidhme creataí reachtacha eile, mar shampla Rialachán (AE) 2019/1242¹¹ agus Rialachán (AE) 2019/631¹² nó Rialachán (AE) 2023/1805¹³. Ba cheart don Choimisiún comhoiriúnacht agus comhsheasmhacht an Rialacháin seo le reachtaíocht an Aontais atá ann cheana agus le tionscnaimh atá le teacht a áirithiú. Go háirithe, leis an [togra maidir le Rochtain ar Shonraí Feithiclí] atá ar na bacáin, d'fhéadfaí úsáid sonraí príomhúla a chur chun cinn.
- (22) Is iomchuí méadracht choiteann a leagan síos chun sonraí aschuir maidir le hastaíochtaí gás ceaptha teasa atá mar bhonn faoi inchomparáideacht na sonraí sin a léiriú agus chun bheith in ann tagarmharcáil éifeachtach a dhéanamh ar sheirbhísí iompair éagsúla. Le méadracht choiteann, ba cheart cumarsáid shoiléir ó sholáthraí sonraí agus tuiscint chruinn na cumarsáide sin ag faighteoir sonraí a chumasú.

⁹ Rialachán (AE) 2015/757 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 29 Aibreán 2015 maidir le faireachán, tuairisciú agus fíorú a dhéanamh ar astaíochtaí dé-ocsaíde carbóin ó mhuiriompar, agus lena leasaítear Treoir 2009/16/CE ([IO L 123, 19.5.2015, lgh. 55–76](#))

¹⁰ Treoir 2003/87/CE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 13 Deireadh Fómhair 2003 lena mbunaítear córas maidir le trádáil liúntais astaíochtaí gáis cheaptha teasa laistigh den Chomhphobal agus lena leasaítear Treoir 96/61/CE ón gComhairle ([IO L 275, 25.10.2003, lgh. 32–46](#))

¹¹ Rialachán (AE) Uimh. 2019/1242 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 20 Meitheamh 2019 lena socraítear na caighdeáin feidhmíochta maidir le hastaíochtaí CO₂ d'fheithiclí tromshaothair nua agus lena leasaítear Rialachán (CE) Uimh. 595/2009 agus (AE) Uimh. 2018/956 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle agus Treoir 96/53/CE ón gComhairle ([IO L 198, 25.7.2019](#))

¹² Rialachán (AE) 2019/631 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 17 Aibreán 2019 lena socraítear na caighdeáin feidhmíochta maidir le hastaíochtaí CO₂ do ghluaisteáin nua paisinéirí agus d'fheithiclí tráchtála éadroma nua, agus lena n-aisghairtear Rialachán (CE) Uimh. 443/2009 agus (AE) Uimh. 510/2011 (athmhúnlú) (Téacs atá ábhartha maidir le LEE.) ([IO L 111, 25.4.2019, lgh. 13–53](#))

¹³ Rialachán (AE) 2023/1805 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 13 Meán Fómhair 2023 maidir le breoslaí in-athnuaite agus ísealcharbóin a úsáid sa mhuiriompar agus lena leasaítear Treoir 2009/16/CE (Téacs atá ábhartha maidir le LEE.) ([IO L 234, 22.9.2023, lgh. 48–100](#)).

- (23) Ba cheart a áireamh go héigeantach agus go feiceálach in aon fhaisnéis dhí-chomhiomlánaithe maidir le hastaíochtaí gás ceaptha teasa seirbhíse iompair a nochtar do thríú páirtí chun críoch tráchtála nó rialála i gcomhréir le raon feidhme an Rialacháin seo sonraí aschuir a bhunaítear de bhun na rialacha sonracha maidir le hastaíochtaí gás ceaptha teasa a ríomh a leagtar amach leis an Rialachán seo. Is féidir eilimintí sonraí breise, lena mbaineann cuspóirí eile seachas na cuspóirí a shainmhínítear faoin Rialachán seo, a chur leis, i gcás inarb ábhartha.
- (23a) Tá sé fíor-riachtanach faisnéis faoi astaíochtaí gás ceaptha teasa a nochtadh sula soláthrófar seirbhís iompair chun saoránaigh a spreagadh le rogha eolasach a dhéanamh. Mar sin féin, féadfar faisnéis maidir le hastaíochtaí gás ceaptha teasa a nochtadh tar éis an tseirbhís iompair a sholáthar i gcásanna a bhfuil údar cuí leo inar gá leibhéal faisnéise níos mionsonraithe le haghaidh cumarsáid idir cuideachtaí, go háirithe i gcomhthéacs slabhraí lóistíochta agus caidrimh fhochoonraitheoireachta.
- (24) Chun comhlíontacht leis na ceanglais a leagtar amach sa Rialachán seo a léiriú, ba cheart d'eintiteas a ríomhann agus a nochtann faisnéis maidir le hastaíochtaí gás ceaptha teasa seirbhíse iompair a bheith in ann fianaise a ullmhú chun bunús a thabhairt leis na sonraí aschuir lena mbaineann. Ba cheart an fhianaise a ullmhú de bhun na rialacha maidir le tuairisciú ar leibhéal seirbhíse iompair a leagtar amach le caighdeán EN ISO 14083:2023, agus ba cheart don fhianaise sin a bheith ar fáil ar iarraidh ó údarás inniúil, mar shampla cúirt, nó aon tríú páirtí eile más gá faoi shocraithe ar leithligh, lena n-áirítear socruithe idir gnólachtaí.

- (25) Mura bhfuil feidhm ag socruithe ar leithligh, níor cheart idirghabhálaí sonraí a bhailíonn faisnéis maidir le hastaíochtaí gás ceaptha teasa seirbhíse iompair ó eintiteas lena mbaineann nó ó dhuine dlíthiúil nó nádúrtha ábhartha eile, agus a nochtann ar an margadh í, a bhreithniú a bheith faoi dhliteanas i gcás ina sáraíonn an fhaisnéis sin aon cheann de na ceanglais a bhaineann le ríomh agus fíorú astaíochtaí gás ceaptha teasa seirbhísí iompair, agus le deimhniú uirlisí ríomha, a leagtar amach leis an Rialachán seo. Mar sin féin, ba cheart don idirghabhálaí sonraí iarracht a dhéanamh cosc a chur le faisnéis mhíchruinn nó mhícheart a nochtadh, agus ba cheart dó na rialacha a bhaineann le sonraí aschuir, cumarsáid agus trédhearcacht astaíochtaí gás ceaptha teasa a urramú. Ina theannta sin, ba cheart don idirghabhálaí sonraí foinse na faisnéise sin a sholáthar chun gur féidir an soláthraí faisnéise ábhartha a shainaithint.
- (26) Féadfaidh uirlisí ríomha seachtracha a sholáthraítear ar an margadh le haghaidh na úsáide níos leithne tráchtála agus neamh-thráchtála cuntasáíocht astaíochtaí gás ceaptha teasa seirbhísí iompair a éascú, agus sa chaoi sin tacú lena glacadh ag na grúpaí páirtithe leasmhara níos leithne. Ba cheart úsáid na n-uirlisí sin a dheimhniú chun a ráthú go mbíonn siad i gcomhréir le ceanglais an Rialacháin seo, go háirithe a mhéid a bhaineann leis an modheolaíocht tagartha choiteann agus tacar iomchuí sonraí ionchuir a úsáid. Chun go mbeadh FBManna in ann an Rialachán a chur chun feidhme go háirithe, chun teorainn a chur le castacht an ríomha agus chun an t-ualach riaracháin agus airgeadais ar FBManna a laghdú, chun cur chun feidhme aonfhoirmeach a bhaint amach maidir le cuntas a thabhairt ar na seirbhísí is tipiciúla agus chun trédhearcacht sonraí a mhéadú, ba cheart don Choimisiún uirlisí ríofa a fhorbairt chun sonraí aschuir a bhunú.
- (27) Le córas fíorúcháin a dheartar go cuí le haghaidh chomhréireacht na sonraí aschuir maidir le hastaíochtaí gás ceaptha teasa a nochtar ar an margadh agus na próisis ríomha foluiteacha, leis na ceanglais a leagtar amach faoin Rialachán seo, ba cheart muinín as iontaofacht agus cruinneas na sonraí sin a mhéadú go mór. Ba cheart d'eintitis ar a ndearnadh measúnú comhréireachta go rathúil a bheith i dteideal cruthúnas comhlíontachta a fháil, atá le haithint go coiteann ar fud an Aontais. I gcás inar áiríodh sonraí príomhúla, ba cheart iad a aithint sa chruthúnas comhlíontachta, go háirithe chun bailiú agus úsáid sonraí príomhúla ag aon eintiteas lena mbaineann na rialacha a leagtar amach leis an Rialachán seo a dhreasú.

- (28) D'fhéadfadh ualach riaracháin nasctha leis an bhfíorúchán a bheith díréireach do chuideachtaí beaga agus dá bhrí sin ba cheart é a sheachaint. Chuige sin, ba cheart FBManna a dhíolmhú ó na ceanglais a bhaineann le fíorúchán, mura mian leis na fiontair sin cruthúnas a fháil faoin gcomhlíontacht lena mbaineann. Ina theannta sin, ba cheart d'fhiontair mhóra prionsabal na comhréireachta a chur san áireamh agus iad ag cuimhneamh ar fhíorú comhréireachta a iarraidh ó chomhpháirtithe sa slabhra luacha, FBManna go háirithe.
- (29) I gcás inar fíoraíodh sonraí maidir le hastaíochtaí gás ceaptha teasa ó sheirbhísí iompair cheana féin i gcomhréir le rialacha sonracha a leagtar amach i ngníomhartha eile de chuid an Aontais, lena n-áirítear, i gcás na hearnála eitlíochta, Treoir 2003/87 agus na gníomhartha tarmligthe agus cur chun feidhme arna nglacadh ar a bonn, agus, i gcás na hearnála muirí, Rialachán (AE) 2023/1805 maidir le breoslaí in-athnuaite agus ísealcharbóin a úsáid sa mhuiriompar, agus lena leasaítear Treoir 2009/16/CE nó Rialachán (AE) 2015/757 maidir le faireachán, tuairisciú agus fíorú a dhéanamh ar astaíochtaí dé-ocsaíde carbóin ó mhuiriompar, lena leasaítear Treoir 2009/16/CE, ba cheart a mheas gur fíoraíodh na sonraí atá i gceist de bhun an Rialacháin seo.
- (29a) Chun an chomhsheasmhacht maidir le cuntas a thabhairt ar astaíochtaí gás ceaptha teasa ó sheirbhísí aeriompair a chaomhnú i reachtaíocht an Aontais, féadfar sonraí a bhaineann le hastaíochtaí gás ceaptha teasa ó sheirbhísí iompair, atá le háireamh i mbunachair sonraí arna mbunú de bhun gníomhartha eile de chuid an Aontais in earnáil an iompair nó atá le húsáid de bhun na ngníomhartha sin, mar shampla Rialachán (AE) 2023/2405 agus na gníomhartha cur chun feidhme arna nglacadh ar an mbonn sin, féadfar na sonraí sin a bhunú, faoi na coinníollacha a leagtar amach sna gníomhartha sin, ar na rialacha maidir le cuntas a thabhairt ar astaíochtaí gás ceaptha teasa ó sheirbhísí iompair arna mbunú leis an Rialachán seo.

- (30) Chun feidhmiú éifeachtúil an Rialacháin seo a cheadú, ba cheart an chumhacht chun gníomhartha a ghlacadh i gcomhréir le hAirteagal 290 den Chonradh ar Fheidhmiú an Aontais Eorpaigh a tharmligean chuig an gCoimisiún maidir le modhanna agus critéir bhreise a leagan síos le haghaidh creidiúnú comhlachtaí um measúnú comhréireachta. Tá sé tábhachtach, go háirithe, go rachaidh an Coimisiún i mbun comhairliúcháin iomchuí le linn a oibre ullmhúcháin, lena n-áirítear ar leibhéal na saineolaithe, agus go ndéanfar na comhairliúcháin sin i gcomhréir leis na prionsabail a leagtar síos i gComhaontú Idirinstitiúideach an 13 Aibreán 2016 maidir le Reachtóireacht Níos Fearr¹⁴. Go sonrach, chun rannpháirtíocht chomhionann in ullmhú na ngníomhartha tarmligthe a áirithiú, faigheann Parlaimint na hEorpa agus an Chomhairle na doiciméid uile ag an am céanna leis na saineolaithe sna Ballstáit, agus bíonn rochtain chórasach ag a gcuid saineolaithe ar chruinnithe ghrúpaí saineolaithe an Choimisiúin a bhíonn ag déileáil le hullmhú na ngníomhartha tarmligthe.
- (31) Chun coinníollacha aonfhoirmeacha a áirithiú maidir leis an Rialachán seo a chur chun feidhme, ba cheart cumhachtaí cur chun feidhme a thabhairt don Choimisiún maidir le hiarrataí ar an gCoiste Eorpach um Chaighdeánú chun caighdeán EN ISO 14083:2023 a athbhreithniú, cur i bhfeidhm leasuithe nó comhpháirteanna áirithe den chaighdeán sin a eisiamh, sonraí príomhúla nó tánaisteacha arna bhfíorú ag comhlacht creidiúnaithe faoi reachtaíocht eile de chuid an Aontais atá ann cheana a úsáid, méadrachtaí sonraí is infheidhme lena léirítear sonraí aschuir astaíochtaí gás ceaptha teasa a shainmhíniú, an mhodheolaíocht tagartha a shoiléiriú lena mbunaítear rialacha chun an tseiceáil cáilíochta theicniúla a dhéanamh ar bhunachair sonraí sheachtracha de luachanna réamhshocraithe, uirlisí ríofa a mhionsaothrú agus a dheimhniú agus sonraí astaíochtaí gás ceaptha teasa a fhíorú, agus maidir leis an liosta méadrachtaí a chomhlánú. Ba cheart na cumhachtaí sin a fheidhmiú i gcomhréir le Rialachán (AE) Uimh. 182/2011 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle¹⁵.

¹⁴ Comhaontú Idirinstitiúideach idir Parlaimint na hEorpa, Comhairle an Aontais Eorpaigh agus an Coimisiún Eorpach maidir le Reachtóireacht Níos Fearr ([IO L 123, 12.5.2016, lch. 1](#))

¹⁵ Rialachán (AE) Uimh. 182/2011 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 16 Feabhra 2011 lena leagtar síos na rialacha agus na prionsabail ghinearálta a bhaineann leis na sásraí maidir le rialú ag na Ballstáit ar fheidhmiú cumhachtaí cur chun feidhme ag an gCoimisiún ([IO L 55, 28.2.2011, lch. 13](#)).

- (32) Ní cuspóirí iad inchomparáideacht sonraí maidir le hastaíochtaí gás ceaptha teasa seirbhísí iompair ná glacadh níos fearr cuntasaíochta astaíochtaí gás ceaptha teasa i gcleachtas gnó a d'fhéadfadh na Ballstáit a bhaint amach go leormhaith gan an riosca a bheith ann rómhaorlathas a thabhairt isteach ar an margadh inmheánach agus costais agus ualach riaracháin breise ann do thionscail. Seachas sin, d'fhéadfaí na cuspóirí sin, de bharr éifeachtaí líonra na mBallstát ag gníomhú le chéile, a bhaint amach ar bhealach níos fearr ar leibhéal an Aontais. Dá bhrí sin, féadfaidh an tAontas bearta a ghlacadh i gcomhréir le prionsabal na coimhdeachta mar a leagtar amach in Airteagal 5 den Chonradh ar an Aontas Eorpach.
- (33) I gcomhréir le prionsabal na comhréireachta, is gá agus is iomchuí, chun an bunchuspóir a bhaineann le hathrú iompraíochta a dhreasú i measc gnóthaí agus custaiméirí chun astaíochtaí gás ceaptha teasa ó sheirbhísí iompair a laghdú trí shonraí maidir le hastaíochtaí gás ceaptha teasa atá inchomparáide agus iontaofa a ghlacadh agus a úsáid, go leagfar síos rialacha maidir le cuntasaíocht a dhéanamh ar astaíochtaí gás ceaptha teasa seirbhísí iompair. Ní théann an Rialachán seo thar a bhfuil riachtanach chun na cuspóirí arna saothrú a ghnóthú, i gcomhréir le hAirteagal 5(4) den Chonradh ar an Aontas Eorpach.
- (34) I gcomhthéacs na meastóireachta ar an Rialachán seo, ba cheart don Choimisiún measúnú a dhéanamh ar a riachtanaí agus a indéanta atá sé próisis maidir le feithiclí a thógáil, a chothabháil agus a dhiúscairt nó maidir le trealamh trasloingsithe agus tuirlingthe a bhunú a áireamh sa mhodheolaíocht chun astaíochtaí gás ceaptha teasa a ríomh chun na hastaíochtaí gás ceaptha teasa atá bunaithe ar shaolré iomlán a bhunú, ós rud é go n-éilítear leis an gcur chuige maidir le lorg iomlán carbóin (astaíochtaí gás ceaptha teasa bunaithe ar shaolré) mar atá beartaithe i bPáipéar Bán 2011 maidir le hiompar agus sa Straitéis um Shoghluaisteacht Inbhuanaithe agus Chliste ó mhí na Nollag 2020, go n-áirítear an slabhra luacha réamhtheachtach agus astaíochtaí deireadh ré. Ina theannta sin, ba cheart don Choimisiún measúnú a dhéanamh ar a riachtanaí agus a indéanta atá sé tuairisciú faisnéise a dhéanamh éigeantach i gcomhréir le caighdeán EN ISO 14083:2023.

TAR ÉIS AN RIALACHÁN SEO A GHLACADH

CAIBIDIL 1

FORÁLACHA GINEARÁLTA

Airteagal 1

Ábhar

Bunaítear leis an Rialachán seo rialacha maidir le cuntasáíocht a dhéanamh ar astaíochtaí gás ceaptha teasa seirbhísí iompair a thosaíonn nó a chríochnaíonn ar chríoch an Aontais.

Airteagal 2

Raon feidhme

Beidh feidhm ag an Rialachán seo maidir leis an méid seo a leanas go háirithe:

- (a) Eintitis a sholáthraíonn nó a eagraíonn seirbhísí lasta agus paisinéara san Aontas a ríomhann astaíochtaí gás ceaptha teasa seirbhíse iompair a thosaíonn nó a chríochnaíonn ar chríoch an Aontais agus a nochtann faisnéis dhí-chomhiomlánaithe maidir leis na hastaíochtaí sin do thríú páirtithe;
- (b) forbróirí uirlisí ríofa;
- (c) forbróirí bunachar sonraí tríú páirtí; agus
- (d) comhlachtaí um measúnú comhréireachta atá freagrach as gníomhaíochtaí fíorúcháin agus deimhniúcháin.

Beidh feidhm ag an Rialachán seo maidir le ríomh agus nochtadh sonraí i gcás ina ndéantar na sonraí sin a ríomh agus a nochtadh ar bhonn conarthach nó deonach nó i gcás ina gceanglaítear go ríomhtar nó go nochtar na sonraí leis an dlí náisiúnta is infheidhme nó le dlí an Aontais is infheidhme.

Airteagal 3

Sainmhínithe

Chun an Rialachán seo a chur i bhfeidhm, beidh feidhm ag na sainmhínithe seo a leanas:

- (1) ciallaíonn ‘gás ceaptha teasa’ comhábhar gásach den atmaisféar, idir nádúrtha agus antrapaigineach, a ionsúnn agus a astaíonn radaíocht ar thonnfhaid shonracha laistigh de speictream na radaíochta infridheirge a astaíonn dromchla an Domhain, an atmaisféar agus néalta;
- (2) ciallaíonn ‘astaíocht gás ceaptha teasa’ scaoileadh gáis cheaptha teasa isteach san atmaisféar arna shloinneadh de réir coibhéis maise dé-ocsaíde carbóin;
- (3) ciallaíonn ‘coibhéis dé-ocsaíde carbóin (CO₂e)’ aonad chun fórsáil radantach gáis cheaptha teasa a chur i gcomparáid le fórsáil radantach dé-ocsaíde carbóin
- (4) ciallaíonn ‘cuntasaíocht ar astaíochtaí gás ceaptha teasa’ na gníomhaíochtaí a dhéantar chun astaíochtaí gás ceaptha teasa a chainníochtú, trí thomhais agus ríomhanna, agus a úsáidtear le haghaidh tuairiscithe;
- (5) ciallaíonn ‘seirbhís iompair’ lasta nó paisinéir a iompar ó thionscnamh go ceann scríbe; is féidir le seirbhís iompair eilimint amháin nó níos mó sa slabhra iompair a thabhairt le fios lena gceanglaítear oibríocht/oibríochtaí iompair agus/nó oibríocht/oibríochtaí moil;
- (6) ciallaíonn ‘oibríocht iompair’ feithicil a oibriú chun paisinéirí agus/nó lasta a iompar;
- (7) ciallaíonn ‘oibríocht mhoil’ oibríocht chun lasta nó paisinéirí a aistriú trí mhol;
- (8) ciallaíonn ‘feithicil’ modh chun paisinéirí agus/nó earraí a iompar i ngach mód iompair;

- (9) ciallaíonn ‘slabhra iompair’ seicheamh eilimintí iompair a bhaineann le lasta nó paisinéir (grúpa paisinéirí) a chuimsíonn, agus iad á nglacadh le chéile, a ghluaisteacht ó thionscnamh go ceann scríbe;
- (10) ciallaíonn ‘eilimint slabhra iompair’ píosa de shlabhra iompair ina n-iompraíonn feithicil amháin an lasta nó paisinéir (grúpa paisinéirí) nó ina n-aistrítear trí mhol aonair iad;
- (11) ciallaíonn ‘faisnéis a nochtadh maidir le hastaíochtaí gás ceaptha teasa seirbhíse iompair’ faisnéis dhí-chomhiomlánaithe a chur in iúl maidir le hastaíochtaí gás ceaptha teasa a bhaineann le seirbhís iompair shonrach ag eintiteas lena mbaineann nó ag idirghabhálaí sonraí chuig aon tríú páirtí, i gcomhthéacs sholáthar, chumarsáid nó mhargú na seirbhíse sin, roimh nó tar éis sholáthar na seirbhíse iompair.
- (12) ciallaíonn ‘eintiteas lena mbaineann’ eintiteas a ríomhann astaíochtaí gás ceaptha teasa seirbhíse iompair a thosaíonn nó a chríochnaíonn ar chríoch an Aontais agus a nochtann faisnéis maidir leis na hastaíochtaí sin d’aon tríú páirtí, chun críoch tráchtála nó rialála;
- (13) ciallaíonn ‘idirghabhálaí sonraí’ duine dlítheanach nó nádúrtha a bhailíonn agus a nochtann faisnéis maidir le hastaíochtaí gás ceaptha teasa seirbhíse iompair ar bhonn socruithe dlíthiúla, conarthacha nó socruithe ábhartha eile ar leithligh;
- (14) ciallaíonn ‘gníomhaíocht gás ceaptha teasa’ gníomhaíocht óna dtagann astaíochtaí gás ceaptha teasa;
- (15) ciallaíonn ‘sonraí maidir le gníomhaíocht gás ceaptha teasa’ tomhas cainníochtúil ar ghníomhaíocht gás ceaptha teasa;
- (16) ciallaíonn ‘déine astaíochtaí gás ceaptha teasa’ comhéifeacht a nascann sonraí sonraithe maidir le gníomhaíocht gás ceaptha teasa leis an astaíocht gás ceaptha teasa
- (17) ciallaíonn ‘fachtóir astaíochtaí gás ceaptha teasa’ comhéifeacht a nascann sonraí maidir le gníomhaíocht gás ceaptha teasa leis an astaíocht gás ceaptha teasa;

- (18) ciallaíonn ‘astaíochtaí gás ceaptha teasa ón tobar go dtí an roth’ astaíochtaí lena léirítear tionchar astaíochtaí gás ceaptha teasa a thagann ó úsáid feithiclí agus ó sholáthar fuinnimh feithiclí araon, lena n-áirítear astaíochtaí ó mhoil agus ó chuisneáin. I gcás na n-earnálacha iompair muirí agus eitlíochta, ciallaíonn sé astaíochtaí ceaptha teasa ón tobar go dtí an marbhshruth.
- (19) ciallaíonn ‘astaíochtaí umar go roth’ astaíochtaí a bhaineann le modh tiomáinteachta na feithicle ón úsáid fuinnimh; fothacar d’astaíochtaí ón tobar go dtí an roth. I gcás na n-earnálacha iompair muirí agus eitlíochta, ciallaíonn sé astaíochtaí gás ceaptha teasa umar-go-marbhshruth.
- (20) ciallaíonn ‘iompróir fuinnimh’ substaint nó feiniméan is féidir a úsáid chun obair mheicniúil nó teas a tháirgeadh nó chun próisis cheimiceacha nó fhisiceacha a oibriú;
- (21) ciallaíonn ‘sonraí príomhúla’ luach cainníochtaithe próisis nó gníomhaíochta a fhaightear ó thomhas díreach nó ó ríomh atá bunaithe ar thomhais dhíreacha;
- (22) ciallaíonn ‘sonraí tánaisteacha’ sonraí samhaltaithe nó luachanna réamhshocraithe nach gcomhlíonann na ceanglais maidir le sonraí príomhúla, lena n-áirítear sonraí ó bhunachair sonraí agus litríocht fhoilsithe, fachtóirí astaíochtaí gás ceaptha teasa réamhshocraithe ó fhardail náisiúnta, sonraí ríofa, meastacháin nó sonraí ionadaíocha eile agus sonraí a fhaightear ó sheachphróisis nó ó sheachmheastacháin;
- (23) ciallaíonn ‘luach réamhshocraithe’ luach sonraí tánaisteacha a thagann ó fhoinse fhoilsithe, a ghlactar mar réamhshocrú i gcás easpa sonraí príomhúla nó samhaltaithe;
- (24) ciallaíonn ‘sonraí samhaltaithe’ sonraí arna mbunú trí shamhail a úsáid lena gcuirtear san áireamh príomhshonraí agus/nó paraiméadair a bhaineann le hastaíochtaí gás ceaptha teasa d’oibríocht iompair nó d’oibríocht mhoil, lena n-áirítear trí shamhail a úsáid arna soláthar trí uirlis ríomha;

- (25) ciallaíonn ‘sonraí aschuir’ sonraí imdhealaithe maidir le hastaíochtaí gás ceaptha teasa seirbhíse iompair arna mbunú tríd an modheolaíocht tagartha agus na sonraí ionchuir a leagtar amach leis an Rialachán seo a úsáid;
- (26) ciallaíonn ‘méadracht’ tomhas ar mheasúnú cainníochtúil;
- (27) ciallaíonn ‘fianaise lena dtugtar bunús le faisnéis maidir le hastaíochtaí gás ceaptha teasa seirbhíse iompair’ tuarascáil a bhunú ar éileamh ar leibhéal seirbhíse iompair, mar a leagtar amach in EN ISO 14083:2023;
- (28) ciallaíonn ‘uirlis ríomha’ feidhmchlár, samhail nó bogearraí lena gceadaítear astaíochtaí gás ceaptha teasa ó sheirbhís iompair a ríomh go huathoibríoch;
- (29) ciallaíonn ‘uirlis ríomha sheachtrach’ uirlis ríomha a sholáthraíonn tríú páirtí ar an margadh le haghaidh úsáid tráchtála nó neamhthráchtála níos leithne;
- (30) ciallaíonn ‘comhlacht um measúnú comhréireachta’ comhlacht um measúnú comhréireachta mar a shainmhínítear in Airteagal 2, pointe (13) de Rialachán (CE) Uimh. 765/2008¹⁶.

¹⁶ Rialachán (CE) Uimh. 765/2008 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 9 Iúil 2008 lena leagtar amach na ceanglais maidir le creidiúnú agus maidir le faireachas margaidh a bhaineann le táirgí a mhargú, agus lena n-aisghairtear Rialachán (CEE) Uimh. 339/93 ([IO L 218, 13.8.2008](#))

CAIBIDIL II

MODHEOLAÍOCHT

Airteagal 4

Modh chun astaíochtaí gás ceaptha teasa seirbhísí iompair a ríomh

1. Déanfar astaíochtaí gás ceaptha teasa seirbhísí iompair a ríomh ar bhonn na modheolaíochta a shainítear i gcaighdeán EN ISO 14083:2023, ina leagan cothrom le dáta, mar a shonraítear sna rialacha a leagtar amach i gCaibidil III den Rialachán seo.
2. Déanfaidh an Coimisiún measúnú ar an ngá atá le coigeartú a dhéanamh ar aon chomhpháirt den chaighdeán dá dtagraítear i mír 1, tráth nach déanaí ná 36 mhí tar éis an dáta dá dtagraítear in Airteagal 19(2) den Rialachán seo.
3. Féadfaidh an Coimisiún, ar a thionscnamh féin nó arna iarraidh sin do Bhallstát, seiceáil comhlíontachta a sheoladh chun measúnú a dhéanamh ar aon leasú ar an gcaighdeán dá dtagraítear i mír 1 agus ar an ngá atá le coigeartú ina dhiaidh sin.
4. De mhaolú ar mhír 1, déanfaidh an Coimisiún, trí bhíthin gníomhartha cur chun feidhme i gcomhréir le hAirteagal 17, na leasuithe dá dtagraítear i mír 3 nó na comhpháirteanna dá dtagraítear i mír 2 a shainaithint, ar leasuithe iad lena gcruthaítear riosca follasach go mbeidh neamhréireacht ann le cuspóirí an Rialacháin seo agus le rialacha eile de chuid an Aontais is infheidhme agus nach mbeidh feidhm acu, dá bhrí sin.
5. Tugtar de chumhacht don Choimisiún gníomhartha cur chun feidhme a ghlacadh i gcomhréir le hAirteagal 17 chun a iarraidh ar an gCoiste Eorpach um Chaighdeánú athbhreithniú a dhéanamh ar an gcaighdeán dá dtagraítear i mír 1, lena n-áirítear bunaithe ar thoradh an mheasúnaithe dá dtagraítear i mír 2 agus ar an tseiceáil comhlíontachta dá dtagraítear i mír 3.

6. Tugtar de chumhacht don Choimisiún gníomhartha cur chun feidhme a ghlacadh i gcomhréir le hAirteagal 17 chun rialacha mionsonraithe a leagan síos maidir le cur chun feidhme aonfhoirmeach an Rialacháin seo d'fhonn an mhodheolaíocht tagartha dá dtagraítear i mír 1 a shoiléiriú, chun a áirithiú go gcuirfear chun feidhme go haonfhoirmeach í ar an margadh a mhéid a bhaineann leis an gcur chuige chun paraiméadair iomchuí a bhaineann le hastaíochtaí a chinneadh chun astaíochtaí gás ceaptha teasa a ríomh sula soláthraítear seirbhís, agus, i gcás inarb infheidhme, paraiméadair theicniúla eile a bhaineann le leithdháileadh astaíochtaí nó comhiomlánú eilimintí sonraí nach mínítear go sainráite sa mhodheolaíocht sin.
7. Sonraí a bhaineann le hastaíochtaí gás ceaptha teasa ó sheirbhísí iompair, atá le háireamh i mbunachair sonraí arna mbunú de bhun gníomhartha eile de chuid an Aontais in earnáil an iompair nó atá le húsáid de bhun na ngníomhartha sin, féadfar iad a bhunú ar an gcaighdeán agus ar na rialacha maidir le cuntas a thabhairt ar astaíochtaí gás ceaptha teasa ó sheirbhísí iompair dá dtagraítear i mír 1, faoi na coinníollacha a leagtar amach sna ngníomhartha sin.

CAIBIDIL III

SONRAÍ IONCHUIR AGUS FOINSÍ

Airteagal 5

Úsáid sonraí príomhúla agus tánaisteacha

1. Tabharfaidh eintitis dá dtagraítear in Airteagal 2, pointe (a) tosaíocht d'úsáid príomhshonraí chun astaíochtaí gás ceaptha teasa seirbhíse iompair a ríomh.

Féadfaidh Ballstát foráil a dhéanamh go bhfuil úsáid sonraí príomhúla éigeantach le haghaidh oibríochtaí iompair ar a chríoch ag eintitis ar mó a líon fostaithe ná tairseach áirithe arna leagan síos sa dlí náisiúnta i gcás ina dtosaíonn agus ina gcríochnaíonn an tseirbhís iompair ar a chríoch. Ní chuirfidh an Ballstát an ceanglas sin i bhfeidhm maidir le hoibríochtaí iompair trasteorann, lena n-áirítear oibríochtaí atá ar idirthuras trína chríoch agus maidir le Fiontair Bheaga agus Mheánmhéide dá dtagraítear i Moladh 2003/361/CE ón gCoimisiún¹⁷.

¹⁷ Moladh 2003/361/CE ón gCoimisiún an 6 Bealtaine 2003 maidir le micrifhiontair, fiontair bheaga agus fiontair mheánmhéide a shainmhíniú (IO L 124, 20.5.2003, lch. 36).

2. Ceadófar sonraí tánaisteacha a úsáid chun astaíochtaí gás ceaptha teasa ó sheirbhís iompair a ríomh faoi na coinníollacha seo a leanas:
- (a) díorthaítear luachanna réamhshocraithe maidir le déine astaíochtaí gás ceaptha teasa ó na nithe seo a leanas:
 - (i) croí-bhunachar sonraí de chuid an Aontais de luachanna réamhshocraithe le haghaidh déine astaíochtaí gás ceaptha teasa, dá dtagraítear in Airteagal 6, mír 1;
 - (ii) bunachair sonraí agus tacair sonraí de luachanna réamhshocraithe le haghaidh déine astaíochtaí gás ceaptha teasa arna n-oibriú ag tríú páirtithe, i gcomhréir le hAirteagal 7;
 - (b) díorthaítear fachtóirí astaíochtaí gás ceaptha teasa réamhshocraithe d'iompróirí fuinnimh iompair ó bhunachar sonraí lárnach an Aontais maidir le fachtóirí astaíochtaí gás ceaptha teasa réamhshocraithe, dá dtagraítear in Airteagal 8;
 - (c) braitheann sonraí samhaltaithe ar shamhail arna bunú i gcomhréir leis an modheolaíocht dá dtagraítear in Airteagal 4 agus leis na rialacha a leagtar amach in Airteagal 5(2), pointe (b) agus Airteagal 11, i gcás inarb iomchuí.
3. Gan dochar do mhír 1, an dara fómhír, den Airteagal seo, féadfaidh eintitis dá dtagraítear in Airteagal 2, pointe (a) úsáid a bhaint as sonraí príomhúla nó tánaisteacha, a mheastar a bheith fíoraithe, de bhun Airteagal 13(8) nó a bheidh fíoraithe faoi reachtaíocht eile de chuid an Aontais ag comhlacht creidiúnaithe dá dtagraítear in Airteagal 15a ar choinníoll go mbeidh na sonraí sin ar fáil ar an leibhéal comhiomlánaithe céanna leis an leibhéal a cheanglaítear leis an Rialachán seo.
- Glacfaidh an Coimisiún gníomhartha cur chun feidhme i gcomhréir le hAirteagal 17 ina leagfar amach rialacha mionsonraithe maidir leis na coinníollacha chun an mhír seo a chur i bhfeidhm.

Airteagal 6

Croí-bhunachar sonraí an Aontais de luachanna réamhshocraithe le haghaidh déine astaíochtaí gás ceaptha teasa

1. Déanfaidh an Coimisiún, le cúnamh teicniúil ón nGníomhaireacht Eorpach Comhshaoil agus, i gcás inar gá, le hionchur breise deonach ó na Ballstáit, roimh an [dáta: 42 mhí tar éis theacht i bhfeidhm an Rialacháin seo] croí-bhunachar sonraí de chuid an Aontais de luachanna déine astaíochtaí réamhshocraithe dá dtagraítear in Airteagal 5(2), pointe (a)(i), lena n-áirítear luachanna réamhshocraithe le haghaidh feithiclí agus cineálacha soithí a úsáidtear de ghnáth i roinnt Ballstát nó i ngach Ballstát.

Léireoidh na luachanna réamhshocraithe sin an cur chuige suíomhbhunaithe a luaitear sa chaighdeán dá dtagraítear in Airteagal 4(1) agus, i gcás inarb iomchuí, gnéithe uathúla i mBallstáit éagsúla.

I gcás ina bhfuil siad ar fáil, áireofar i gcroí-bhunachar sonraí an Aontais de luachanna déine astaíochtaí gás ceaptha teasa arna gcomhaontú ag an Aontas, nó chun leasa an Aontais, ar an leibhéal idirnáisiúnta. Úsáidfear na luachanna sin mar luachanna réamhshocraithe chun astaíochtaí gás ceaptha teasa ó oibríochtaí iompair a thrasnaíonn teorainn amháin ar a laghad idir dhá Bhallstát a ríomh agus a nochtadh mura bhfuil luachanna níos beaichte ar fáil i gcroí-bhunachar sonraí an Aontais.

1a. Áireofar i gcroí-bhunachar sonraí an Aontais tábla ar leith le haghaidh gach modh iompair, go háirithe le haghaidh sonraí réamhshocraithe na loingseoireachta maidir le déine astaíochtaí gás ceaptha teasa. Déanfar na sonraí maidir le déine astaíochtaí gás ceaptha teasa réamhshocraithe na loingseoireachta a dhíorthú go huathoibríoch ón mbunachar sonraí ‘Thetis-MRV’ agus comhlánófar iad, i gcás inarb infheidhme, le foinsí eile faisnéise mar shampla bunachar sonraí FuelEU arna bhunú de bhun Airteagal 19(1) de Rialachán (AE) 2023/1805. Áiritheoidh an Coimisiún go ndéanfar an bunachar sonraí dá dtagraítear i mír 1 a chothabháil, a thabhairt cothrom le dáta agus a fhorbairt go leanúnach, agus forbairt úrscothach staid na teicneolaíochta san earnáil iompair, na prionsabail dá dtagraítear i mír 1, agus cuir chuige modheolaíochta nua chun astaíochtaí gás ceaptha teasa a ríomh á gcur san áireamh. Áiritheoidh an Coimisiún comhoiriúnacht agus comhsheasmhacht an bhunachair sonraí le reachtaíocht an Aontais atá ann cheana. Déanfaidh an Coimisiún measúnú ar an ngá atá leis an mbunachar sonraí a nuashonrú ar bhonn bliantúil ar a laghad.

Aon uair a thabharfar na luachanna réamhshocraithe le haghaidh déine astaíochtaí gás ceaptha teasa atá sa bhunachar sonraí cothrom le dáta, áiritheoidh an Coimisiún go pras go gcuirfear an nuashonrú sin ar fáil go poiblí. Sa chás sin, déanfaidh eintitis, i gcás inar gá, sonraí aschuir arna mbunú de bhun Airteagal 9 a nuashonrú sula rachaidh teorainn ama 3 bliana in éag.

Beidh rochtain ar an mbunachar sonraí dá dtagraítear i mír 1, chun luachanna maidir le déine astaíochtaí réamhshocraithe a cheadú nó a úsáid, oscailte don phobal, saor in aisce, agus i ngach ceann de theangacha oifigiúla an Aontais.

Airteagal 7

Bunachair sonraí agus tacair sonraí de luachanna réamhshocraithe le haghaidh déine astaíochtaí gás ceaptha teasa arna n-oibriú ag tríú páirtithe

1. Déanfaidh forbróir bunachair sonraí nó tacair sonraí dá dtagraítear in Airteagal 5(2), pointe (a)(ii), iarratas a chur faoi bhráid an Choimisiúin le haghaidh seiceáil cáilíochta teicniúla ar luachanna réamhshocraithe maidir le déine astaíochtaí gás ceaptha teasa a áirítear sa bhunachar sonraí sin nó sa tacar sonraí sin. Déanfaidh an Coimisiún, agus cúnaimh teicniúil á fháil ón nGníomhaireacht Eorpach Comhshaoil, an tseiceáil cáilíochta teicniúla i gcomhréir leis na ceanglais a leagtar amach in Airteagal 4(1) den Rialachán seo.
2. Ní fhéadfar ach bunachair sonraí agus tacair sonraí de luachanna déine astaíochtaí réamhshocraithe a ndearna an Coimisiún measúnú dearfach orthu sa tseiceáil cáilíochta teicniúla dá dtagraítear i mír 1 a úsáid chun sonraí tánaisteacha a úsáid i gcomhréir le hAirteagal 5(2), pointe (a)(ii).
3. Beidh feidhm ag an oibleagáid a leagtar síos i mír 1 ón [24 mhí tar éis an dáta dá dtagraítear in Airteagal 19(2)]. Beidh measúnú dearfach de bhun mhír 2 bailí ar feadh 2 bhliain.
4. Tráth nach déanaí ná 48 mí tar éis dháta theacht i bhfeidhm an Rialacháin seo, glacfaidh an Coimisiún gníomhartha cur chun feidhme i gcomhréir le hAirteagal 17 chun rialacha mionsonraithe a leagan síos maidir le cur chun feidhme aonfhoirmeach an Rialacháin seo trí rialacha agus coinníollacha a bhunú chun an tseiceáil cáilíochta teicniúla dá dtagraítear i mír 1 a dhéanamh agus na coinníollacha maidir le measúnú dearfach de bhun mhír 2.

Airteagal 8

Bunachar sonraí lárnach an Aontais d'fhachtóirí astaíochtaí gás ceaptha teasa réamhshocraithe

1. Le cúnamh teicniúil ón nGníomhaireacht Eorpach Comhshaoil agus, i gcás inar gá, le hionchur breise deonach ó na Ballstáit, bunóidh an Coimisiún bunachar sonraí lárnach de chuid an Aontais d'fhachtóirí astaíochtaí gás ceaptha teasa réamhshocraithe dá dtagraítear in Airteagal 5(2), pointe (b), lena n-áirítear fachtóirí astaíochtaí gás ceaptha teasa d'iompróirí fuinnimh a úsáidtear i roinnt Ballstát nó i ngach Ballstát.

Léireoidh na fachtóirí astaíochta gás ceaptha teasa réamhshocraithe sin an cur chuige suíomhbhunaithe sa mhodheolaíocht tagartha chun astaíochtaí gás ceaptha teasa a ríomh agus, i gcás inarb iomchuí, na gnéithe uathúla i mBallstáit éagsúla.

I gcás ina bhfuil siad ar fáil, áireofar i mbunachar sonraí lárnach an Aontais d'fhachtóirí astaíochtaí gás ceaptha teasa arna gcomhaontú ag an Aontas, nó chun leasa an Aontais ar an leibhéal idirnáisiúnta. Úsáidfear na fachtóirí astaíochta sin mar fhachtóirí astaíochta réamhshocraithe chun astaíochtaí gás ceaptha teasa ó oibríochtaí iompair a thrasnaíonn teorainn amháin ar a laghad idir dhá Bhallstát a ríomh agus a nochtadh mura bhfuil fachtóirí astaíochta réamhshocraithe níos beaichte ar fáil i mbunachar sonraí lárnach an Aontais.

2. Áiritheoidh an Coimisiún, agus cúnamh teicniúil á fháil ón nGníomhaireacht Eorpach Comhshaoil, go ndéanfar an bunachar sonraí dá dtagraítear i mír 1 a chothabháil, a thabhairt cothrom le dáta agus a fhorbairt go leanúnach, agus an gá atá le haon choigeartuithe ar an gcaighdeán dá dtagraítear in Airteagal 4(2), forbairt úrscothacht staid na teicneolaíochta san earnáil iompair, na prionsabail dá dtagraítear i mír 1, agus cuir chuige modheolaíochta nua chun astaíochtaí gás ceaptha teasa a ríomh á gcur san áireamh. Áiritheoidh an Coimisiún comhoiriúnacht agus comhsheasmhacht an bhunachair sonraí le reachtaíocht an Aontais atá ann cheana.

Aon uair a dhéantar fachtóirí astaíochtaí gás ceaptha teasa réamhshocraithe atá sa bhunachar sonraí a thabhairt cothrom le dáta, áiritheoidh an Coimisiún go pras go gcuirfear an nuashonrú sin ar fáil go poiblí. Sa chás sin, déanfaidh eintitis, i gcás inar gá, sonraí aschuir arna mbunú de bhun Airteagal 9 a nuashonrú sula rachaidh teorainn ama 3 bliana in éag.

3. Beidh rochtain ar an mbunachar sonraí dá dtagraítear i mír 1, chun fachtóirí astaíochtaí gás ceaptha teasa réamhshocraithe a cheadú nó a úsáid do na hiompróirí fuinnimh iompair, oscailte don phobal, saor in aisce agus i dteangacha oifigiúla uile an Aontais.

CAIBIDIL IV

SONRAÍ ASCHUIR AGUS TRÉDHEARCACHT

Airteagal 9

Lena mbunaítear sonraí aschuir maidir le hastaíochtaí gás ceaptha teasa seirbhíse iompair

1. Bunófar sonraí aschuir tríd an modheolaíocht tagartha agus na sonraí ionchuir a úsáid i gcomhréir le hAirteagail 4 go 8 den Rialachán seo.
2. Féadfar na sonraí aschuir a bhunú trí uirlisí ríomha a úsáid. Chun na críche sin, ní fhéadfar ach uirlisí ríomha seachtracha arna ndeimhniú de bhun Airteagal 11 nó an uirlis dá dtagraítear i mír 3 a úsáid.
3. Roimh [36 mhí tar éis theacht i bhfeidhm an Rialacháin seo], déanfaidh an Coimisiún, trí bhíthin gníomhartha cur chun feidhme i gcomhréir le hAirteagal 17, uirlis ríomha a fhorbairt chun sonraí aschuir a bhunú.
4. Féadfar na huirlisí dá dtagraítear i mír 2 a úsáid chun méadracht nó sonraí eile atá le háireamh i mbunachair sonraí arna mbunú de bhun gníomhartha eile de chuid an Aontais in earnáil an iompair a ríomh, faoi na coinníollacha a leagtar amach sna gníomhartha sin.
5. Is éard a bheidh sna sonraí aschuir ar a laghad mais iomlán de choibhéis dé-ocsaíde carbóin (CO₂e) in aghaidh na seirbhíse iompair, agus, i ndáil le cineál seirbhíse iompair lena mbaineann, méadrachtaí is infheidhme lena léirítear sonraí aschuir astaíochtaí gás ceaptha teasa, mar a mholtar sa chaighdeán dá dtagraítear in Airteagal 4(1) agus a shainítear i gcomhréir leis an dara fomhír den mhír seo.

Chun cur chun feidhme aonfhoirmeach na chéad fhomhíre den mhír seo a áirithiú, déanfaidh an Coimisiún, trí bhíthin gníomhartha cur chun feidhme arna nglacadh i gcomhréir le hAirteagal 17, na méadrachtaí sonraí dá dtagraítear ann d'iompar lasta, tréachur moil lasta, iompar paisinéirí agus tréachur moil paisinéirí a shainmhíniú. Chuige sin, cuirfidh an Coimisiún san áireamh comhéifeachtaí déine astaíochtaí gás ceaptha teasa mar a shainmhínítear iad sa chaighdeán dá dtagraítear in Airteagal 4(1).

Airteagal 10

Cumarsáid agus trédhearcacht

1. Nochtfaidh na heintitis lena mbaineann sonraí aschuir ar bhealach soiléir gan débhrí sula soláthrófar seirbhís iompair. I gcúinsí a bhfuil údar cuí leo, féadfar sonraí aschuir a nochtadh tar éis an tseirbhís iompair a sholáthar. Nuair a nochtfaidh na heintitis lena mbaineann sonraí aschuir, sa chumarsáid a ghabhann leis an nochtadh sin, áireoidh siad an ráiteas seo a leanas ‘Astaíochtaí gás ceaptha teasa arna ríomh i gcomhréir le Rialachán [tagairt don Rialachán seo] ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle’, i gceann amháin ar a laghad de theangacha oifigiúla an Aontais Eorpaigh, agus i gcás inar féidir, i dteanga oifigiúil de chuid Ballstáit ar ar a chríoch a dhéantar an tseirbhís.
2. I gcás ina bhfaigheann agus ina nochtann idirghabhálaí sonraí sonraí aschuir ar bhonn socruithe ar leithligh, beidh feidhm ag na rialacha a leagtar síos i mír 1 agus in Airteagal 9(5). Agus sonraí aschuir á nochtadh aige, áireoidh an t-idirghabhálaí sonraí tagairt d’fhoinsí na sonraí sin.
3. I gcás ina n-úsáidtear sonraí príomhúla de réir bhrí Airteagal 5(1), beidh na heintitis lena mbaineann i dteideal an méid sin a chur in iúl d’aon tríú páirtí ar choinníoll go bhfionntar úsáid na sonraí príomhúla faoi chuimsiú an phróisis fíorúcháin dá bhforáiltear in Airteagail 12 agus 13.

4. Beidh na heintitis lena mbaineann in ann fianaise a bhunú lena dtugtar bunús le conas a bunaíodh na sonraí aschuir. Ullmhófar an fhianaise sin de bhun na gceanglas a leagtar amach leis an modheolaíocht tagartha dá dtagraítear in Airteagal 4(1), agus:
- (a) beidh sí mar bhonn don mheasúnú fíorúcháin i gcomhréir le hAirteagail 12 agus 13;
 - (b) cuirfear ar fáil í arna iarraidh sin d'údarás inniúil arna ainmniú faoin dlí náisiúnta nó faoi dhlí an Aontais, nó do thríú páirtí eile a mhéid a bheidh feidhm ag socruithe dlíthiúla nó conarthacha ar leithligh;
 - (c) i gcás ina ndéantar an fíorú i gcomhréir le hAirteagail 12 agus 13, áireofar inti tagairt don chruthúnas comhlíontachta dá dtagraítear in Airteagal 13(6), agus faisnéis teagmhála an chomhlachta um measúnú comhréireachta a tharraing suas an cruthúnas comhlíontachta;
 - (d) i gcás ina mbunaítear na sonraí aschuir trí uirlis ríomha sheachtrach dá dtagraítear in Airteagal 9(2) a úsáid, áireofar inti tagairt don uirlis ríomha sin.
5. Déanfar na sonraí aschuir agus an fhianaise dá dtagraítear i mír 4 a bhunú ar bhealach soiléir gan débhrí, i gceann amháin de theangacha oifigiúla an Aontais ar a laghad. I gcás inar féidir, cuirfear ar fáil iad i bhfoirm nasc gréasáin, cód QR nó a choibhéis.

6. Déanfar sonraí pearsanta a phróiseáil i gcomhréir le Rialachán (AE) 2016/679 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle¹⁸.
7. Aon fhaighteoir sonraí aschuir agus fianaise dá dtagraítear i mír 4, déanfaidh sé bearta chun rúndacht sonraí tráchtála ábhartha a phróiseáiltear agus a chuirtear in iúl i gcomhréir leis an Rialachán seo a áirithiú, agus áiritheoidh sé nach bhféadfar na sonraí sin a rochtain, a phróiseáil agus a nochtadh ach amháin nuair a údaraítear é.

¹⁸ Rialachán (AE) 2016/679 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 27 Aibreán 2016 maidir le daoine nádúrtha a chosaint i ndáil le sonraí pearsanta a phróiseáil agus maidir le saorghluaiseacht sonraí den sórt sin, agus lena n-aisghairtear Treoir 95/46/CE (An Rialachán Ginearálta maidir le Cosaint Sonraí); ([IO L 119, 4.5.2016, lch. 1](#))

BEARTA COMHLÁNTACHA

Airteagal 11

Deimhniú uirlisí ríomha

1. Déanfaidh comhlacht um measúnú comhréireachta dá dtagraítear in Airteagal 14 na huirlisí ríomha seachtracha dá dtagraítear in Airteagal 9, mír 2 a dheimhniú.
2. Cuirfidh forbróir na huirlise ríomha iarratas faoi bhráid comhlachta um measúnú comhréireachta a dhéanfaidh measúnú ar chomhlíontacht na huirlise ríomha leis na ceanglais a leagtar síos in Airteagail 4 go 9. I gcás measúnú dearfach, eiseoidh an comhlacht um measúnú comhréireachta deimhniú ar chomhréireacht na huirlise ríomha leis an Rialachán seo. I gcás measúnú diúltach, cuirfidh an comhlacht um measúnú comhréireachta na cúiseanna lena mheasúnú diúltach ar fáil don iarratasóir.
3. Coimeádfaidh an comhlacht um measúnú comhréireachta lena mbaineann liosta cothrom le dáta de na huirlisí ríomha a bheidh deimhnithe aige agus díobh sin a ndearna sé an deimhniú ina leith a tharraingt siar nó a chur ar fionraí. Cuirfidh sé an liosta sin ar fáil go poiblí ar a shuíomh gréasáin agus cuirfidh sé seoladh an tsuímh gréasáin sin in iúl don Choimisiún gan mhoill.
4. Beidh an deimhniú bailí ar feadh 2 bhliain.
5. Foilseoidh an Coimisiún ar a shuíomh gréasáin oifigiúil liosta de na huirlisí ríomha uile a dheimhnítear i gcomhréir le mír 1 agus mír 2.
6. Glacfaidh an Coimisiún gníomhartha cur chun feidhme i gcomhréir le hAirteagal 17 chun rialacha a leagan síos maidir le deimhniú na n-uirlisí ríomha, an deimhniú comhréireachta lena mbaineann, lena n-áirítear rialacha maidir le deimhniúchán a athnuachan, a chur ar fionraí agus a tharraingt siar.

CAIBIDIL VI

SONRAÍ AGUS PRÓISIS RÍOMHA MAIDIR LE hASTAÍOCHTAÍ GÁS CEAPTHA TEASA A FHÍORÚ

Airteagal 12

Raon feidhme an fhíorúcháin

1. Beidh na sonraí aschuir dá dtagraítear in Airteagal 9 faoi réir fíorúcháin go gcomhlíonann siad na ceanglais a leagtar síos in Airteagail 4, 5 agus 9 den Rialachán seo.
2. Beidh feidhm ag mír 1 maidir leis na heintitis lena mbaineann dá dtagraítear in Airteagal 2, pointe (a), cé is moite de mhicrifhiontair agus fiontair bheaga agus mheánmhéide dá dtagraítear i Moladh 2003/361/CE ón gCoimisiún¹⁹. Féadfaidh na micrifhiontair agus na fiontair bheaga agus mheánmhéide tabhairt faoin bhfíorú de bhun an Rialacháin seo arna iarraidh sin dóibh.

Airteagal 13

Gníomhaíochtaí fíorúcháin agus an próiseas fíorúcháin

1. Fíoróidh an comhlacht um measúnú comhréireachta dá dtagraítear in Airteagal 14 iontaofacht, inchreidteacht, comhlíonadh agus cruinneas na sonraí aschuir arna nochtadh ag eintiteas lena mbaineann.
2. Fíoróidh an comhlacht um measúnú comhréireachta go gcomhlíonfar na ceanglais a leagtar síos in Airteagail 4, 5 agus 9, bunaithe ar an bhfianaise dá dtagraítear in Airteagal 10(4). Leis an bhfíorú sin, tabharfar aghaidh ar an méid seo a leanas:

(a) an modh ríomha a úsáideadh;

¹⁹ Moladh 2003/361/CE ón gCoimisiún an 6 Bealtaine 2003 maidir le micrifhiontair, fiontair bheaga agus fiontair mheánmhéide a shainmhíniú (IO L 124, 20.5.2003, lch. 36).

- (b) foinse nó foinsí na sonraí ionchuir a úsáideadh chun iad a ríomh;
- (c) cruinneas an ríomha a rinneadh;
- (d) an mhéadracht a cuireadh i bhfeidhm.
3. I gcás ina n-úsáidtear uirlisí ríomha seachtracha, déanann an comhlacht um measúnú comhréireachta a ndeimhniú comhréireachta féin dá dtagraítear in Airteagal 11(2) a chur san áireamh.
4. I gcás ina sainithneofar sa mheasúnú fíorúcháin ríomhanna míchearta nó neamhchomhlíonadh Airteagail 4, 5 nó 9 den Rialachán seo, cuirfidh an comhlacht um measúnú comhréireachta an t-eintiteas lena mbaineann ar an eolas faoi sin go tráthúil. Ceartóidh an t-eintiteas an ríomh nó leigheasfaidh sé neamhréireachtaí ansin chun gur féidir an próiseas fíorúcháin a chur i gcrích.
5. Soláthróidh an t-eintiteas lena mbaineann aon fhaisnéis bhreise don chomhlacht um measúnú comhréireachta a chuirfidh ar a chumas na nósanna imeachta fíorúcháin a dhéanamh. Féadfaidh an comhlacht um measúnú comhréireachta seiceálacha a dhéanamh le linn an phróisis fíorúcháin chun iontaofacht na sonraí agus na ríomhanna a chinneadh.
6. Tar éis an fíorú a chur i gcrích, déanfaidh an comhlacht um measúnú comhréireachta, i gcás inarb íomchuí, cruthúnas comhlíontachta a tharraingt suas lena ndeimhneofar go gcomhlíonann na sonraí aschuir na ceanglais lena mbaineann a leagtar amach sa Rialachán seo.
7. Déanfaidh an comhlacht um measúnú comhréireachta lena mbaineann liosta cothrom le dáta a tharraingt suas agus a choinneáil ar bun de na heintitis a ndearnadh an fíorú orthu de bhun an Airteagail seo. Faoi 31 Márta gach bliain, tabharfaidh an comhlacht um measúnú comhréireachta fógra don Choimisiún faoi liosta sin.

8. I gcás ina mbeidh sonraí aschuir fíoraithe cheana féin faoi ghníomhartha eile de chuid an Aontais lena leagtar síos rialacha sonracha maidir le measúnú fíorúcháin ar shonraí aschuir lena n-áirithítear go gcomhlíontar na ceanglais a leagtar síos sa Rialachán seo, measfar na sonraí atá i gceist a bheith fíoraithe de bhun an Airteagail seo.
9. Glacfaidh an Coimisiún gníomhartha cur chun feidhme i gcomhréir le hAirteagal 17 lena leagtar síos rialacha mionsonraithe maidir le fíorú na sonraí aschuir agus an cruthúnas gaolmhar ar chomhlíonadh. Aireofar sna rialacha sin forálacha a bhaineann leis an bhfianaise dá dtagraítear in Airteagal 10(4), agus na cearta cumarsáide a bhaineann le húsáid na sonraí príomhúla dá dtagraítear in Airteagal 10(3).

CAIBIDIL VII

CREIDIÚNÚ

Airteagal 14

Comhlachtaí um Measúnú Comhréireachta

1. Beidh comhlachtaí um measúnú comhréireachta creidiúnaithe chun gníomhaíochtaí fíorúcháin nó deimhniúcháin dá dtagraítear in Airteagail 11, 12 agus 13 a dhéanamh.
2. Beidh an comhlacht um measúnú comhréireachta neamhspleách ar eintiteas a dhéanann iarratas ar na gníomhaíochtaí fíorúcháin nó deimhniúcháin dá dtagraítear in Airteagail 11, 12 agus 13.
3. An comhlacht um measúnú comhréireachta, lucht a ardbhainistíochta agus an pearsanra atá freagrach as na cúraimí fíorúcháin a dhéanamh, ní rachaidh siad i mbun aon ghníomhaíochta a d'fhéadfadh a bheith i gcoinbhleacht lena neamhspleáchas breithiúnais nó lena n-ionracas i ndáil le gníomhaíochtaí fíorúcháin nó deimhniúcháin.
4. Déanfaidh comhlacht um measúnú comhréireachta agus a phearsanra na gníomhaíochtaí fíorúcháin nó deimhniúcháin leis an ard-ionracas gairmiúil agus leis an inniúlacht theicniúil a bhíonn riachtanach agus beidh sé saor ó gach brú agus mealladh, go háirithe ó thaobh airgid de, a d'fhéadfadh tionchar a imirt ar a bhreithiúnas nó ar thorthaí a ngníomhaíochtaí fíorúcháin, go háirithe brú agus mealladh ó dhaoine nó grúpaí daoine a bhfuil leas acu i dtorthaí na ngníomhaíochtaí sin.
5. Beidh an saineolas, trealamh agus bonneagar is gá ag an gcomhlacht um measúnú comhréireachta chun na gníomhaíochtaí fíorúcháin nó deimhniúcháin a bhfuil sé creidiúnaithe ina leith a dhéanamh.

6. Déanfaidh pearsanra comhlachta um measúnú comhréireachta rúndacht ghairmiúil a urramú maidir leis an bhfaisnéis uile a fhaightear agus na cúraimí fíorúcháin agus deimhniúcháin á ndéanamh aige.
7. I gcás ina ndéanfaidh comhlacht um measúnú comhréireachta cúraimí sonracha a bhaineann le fíorú nó deimhniú a ligean ar fochonradh, nó ina rachaidh sé ar iontaoibh fochuideachta, glacfaidh sé freagracht iomlán as na cúraimí a dhéanfaidh na fochonraitheoirí nó na fochuideachtaí cibé áit a mbeidh siad bunaithe, lena n-áirítear trí mheasúnú agus faireachán a dhéanamh ar cháilíochtaí an fhochonraitheora nó na fochuideachta agus ar an obair a dhéanfaidh siad.

Airteagal 15

Nósanna imeachta um chreidiúnú

1. Creidiúnóidh comhlacht náisiúnta creidiúnaithe na comhlachtaí um measúnú comhréireachta dá dtagraítear in Airteagal 14(1) de bhun Chaibidil II de Rialachán (CE) Uimh. 765/2008.
2. Ainmneoidh gach Ballstát údarás a choimeádfaidh liosta cothrom le dáta de na comhlachtaí um measúnú comhréireachta atá creidiúnaithe. Cuirfidh na húdaráis náisiúnta ainmnithe sin an liosta sin ar fáil go poiblí ar shuíomh gréasáin oifigiúil rialtais. Féadfaidh Ballstát a chinneadh go gcomhlíonfaidh an comhlacht náisiúnta creidiúnaithe dá dtagraítear i mír 1 an dualgas sin.
3. Faoi 31 Márta gach bliain, tabharfaidh an comhlacht náisiúnta creidiúnaithe fógra don Choimisiún faoi liosta na gcomhlachtaí um measúnú comhréireachta atá creidiúnaithe, mar aon le gach faisnéis teagmhála ábhartha.
4. Gan dochar d’Airteagal 15a, tugtar de chumhacht don Choimisiún gníomhartha tarmlichte a ghlacadh i gcomhréir le hAirteagal 16, chun an Rialachán seo a fhorlíonadh trí mhodhanna agus critéir bhreise a leagan síos le haghaidh creidiúnú comhlachtaí um measúnú comhréireachta.

Airteagal 15a

Fíorú faoi ghníomhartha eile de chuid an Aontais lena n-áirítear earnálacha muirí agus eitlíochta

1. I gcás na hearnála muirí, féadfaidh na fíoraitheoirí atá creidiúnaithe de bhun Airteagal 14 de Rialachán (AE) 2023/1805 agus na gníomhartha tarmligthe arna nglacadh dá réir, nó Airteagal 16 de Rialachán (AE) 2015/757 agus na gníomhartha tarmligthe arna nglacadh dá réir, féadfaidh siad dualgais comhlachtaí um measúnú comhréireachta a chomhlíonadh faoin Rialachán seo. Measfar na fíoraitheoirí sin a bheith creidiúnaithe de bhun Airteagail 14 agus 15 den Rialachán seo.
2. I gcás eárnáil na heitlíochta, féadfaidh na fíoraitheoirí atá creidiúnaithe de bhun Airteagal 15 de Threoir 2003/87/CE agus de bhun na ngníomhartha cur chun feidhme arna nglacadh dá réir, dualgais na gcomhlachtaí um measúnú comhréireachta a chomhlíonadh faoin Rialachán seo. Measfar na fíoraitheoirí sin a bheith creidiúnaithe de bhun Airteagail 14 agus 15 den Rialachán seo.

CUMHACHTAÍ TARMLIGTHE AGUS CUR CHUN FEIDHME

Airteagal 16

An tarmligean a fheidhmiú

1. Is faoi réir na gcoinníollacha a leagtar síos san Airteagal seo a thugtar an chumhacht don Choimisiún chun gníomhartha tarmligthe a ghlacadh.
2. Déanfar an chumhacht chun gníomhartha tarmligthe a ghlacadh dá dtagraítear in Airteagal 15(4) a thabhairt don Choimisiún go ceann tréimhse neamhchinntithe ama ón *[Oifig na bhFoilseachán: cuir isteach dáta theacht i bhfeidhm an Rialacháin seo]*.
3. Féadfaidh Parlaimint na hEorpa nó an Chomhairle tarmligean na cumhachta dá dtagraítear in Airteagal 15(4) a chúlghairm aon tráth. Le cinneadh chun cúlghairm a dhéanamh, cuirfear deireadh le tarmligean na cumhachta atá sonraithe sa chinneadh sin. Gabhfaidh éifeacht leis an lá tar éis fhoilsiú an chinnidh in *Iris Oifigiúil an Aontais Eorpaigh* nó ar dháta is déanaí a shonrófar sa chinneadh. Ní dhéanfaidh sé difear do bhailíocht aon ghníomh tarmligthe atá i bhfeidhm cheana.
4. Sula nglacfaidh sé gníomh tarmligthe, rachaidh an Coimisiún i mbun comhairliúcháin le saineolaithe arna n-ainmniú ag gach Ballstát i gcomhréir leis na prionsabail a leagtar síos i gComhaontú Idirinstitiúideach an 13 Aibreán 2016 maidir le Reachtóireacht Níos Fearr.

5. A luaithe a ghlacfaidh sé gníomh tarmligthe, tabharfaidh an Coimisiún fógra, an tráth céanna, do Pharlaimint na hEorpa agus don Chomhairle faoi. Ní thiocfaidh gníomh tarmligthe a ghlactar de bhun Airteagal 15(4) i bhfeidhm ach amháin mura mbeidh aon agóid curtha in iúl ag Parlaimint na hEorpa nó ag an gComhairle laistigh de thréimhse [2 mhí] tar éis fógra faoin ngníomh sin a thabhairt do Pharlaimint na hEorpa agus don Chomhairle nó más rud é, roimh dhul in éag na tréimhse sin, go mbeidh Parlaimint na hEorpa agus an Chomhairle araon tar éis a chur in iúl don Choimisiún nach ndéanfaidh siad aon agóid. Déanfar an tréimhse sin a fhadú 2 mhí ar thionscnamh Pharlaimint na hEorpa nó na Comhairle.

Airteagal 17

Nós imeachta coiste

1. Tabharfaidh coiste de réir bhrí Rialachán (AE) Uimh. 182/2011 cúnamh don Choimisiún.
2. I gcás ina ndéantar tagairt don mhír seo, beidh feidhm ag Airteagal 5 de Rialachán (AE) Uimh. 182/2011.

CAIBIDIL IX

FORÁLACHA CRÍOCHNAITHEACHA

Airteagal 18

Tuairisciú agus athbhreithniú

Déanfaidh an Coimisiún meastóireacht ar an Rialachán seo i bhfianaise na gcuspóirí a shaothraíonn sé agus cuirfidh sé tuarascáil ar na príomhthorthaí faoi bhráid Pharlaimint na hEorpa agus na Comhairle, lena n-áirítear measúnú ar an ngá atá le cur chuige iomlán maidir le lorg carbóin agus ina molfar gníomhaíocht bhreise leordhóthanach faoin *[Oifig na bhFoilseachán: cuir isteach an dáta: 5 bliana tar éis an dáta a bheidh an Rialachán infheidhme]*.

Airteagal 18a

Treoirlínte

Aon bhliain amháin ar a laghad roimh an dáta dá dtagraítear in Airteagal 19(2), agus na treoirlínte atá ann cheana arna nglacadh ar an leibhéal náisiúnta á gcur san áireamh, glacfaidh an Coimisiún treoirlínte chun cur i bhfeidhm forleathan an Chaighdeáin dá dtagraítear in Airteagal 4(1) a chothú agus chun cabhrú le fiontair bheaga agus mheánmhéide an Rialachán seo a chur chun feidhme. Déanfar na rialacha sin a fhoilsiú in *Iris Oifigiúil an Aontais Eorpaigh*.

Airteagal 19

Teacht i bhfeidhm agus cur i bhfeidhm

1. Tiocfaidh an Rialachán seo i bhfeidhm an fichiú lá tar éis lá a fhoilsithe in *Iris Oifigiúil an Aontais Eorpaigh*.
2. Beidh feidhm aige ón [Oifig na bhFoilseachán: cuir isteach an dáta: 60 mí tar éis theacht i bhfeidhm an Rialacháin seo].
3. Mar sin féin, beidh feidhm ag Airteagal 4(5) agus Airteagal 4(6), Airteagal 6(1), Airteagal 7(4), Airteagal 9(5), Airteagal 11(6), Airteagal 13(9) agus Airteagal 15(4) ó dháta theacht i bhfeidhm an Rialacháin seo.

Beidh an Rialachán seo ina cheangal go huile agus go hiomlán agus beidh sé infheidhme go díreach i ngach Ballstát.

Arna dhéanamh in Strasbourg,

Thar ceann Pharlaimint na hEorpa
An tUachtarán

Thar ceann na Comhairle
An tUachtarán
